1893 – 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го КВІТНЯ 1963 | 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 3, 1963 No. 62. VOL. LXX.

ЗДА НАМАГАЮТЬСЯ ЗБАЛЯНСУВАТИ ПЛАТНИЧИЙ БЮДЖЕТ ІЗ ЗАКОРДОНОМ

Вашингтон. — Уряд всіми засобами старається довести до того, щоб не було дефіциту в платничому бюджеті із закордонними державами, це значить, щоб до ЗДА більше приходило долярів, ніж відходило. Бюджетове бюро видало подрібну інструкцію всім урядовим агенціям, щоб здали звіт про видатки, що йдуть поза межі ЗДА, і щоб старалися зредукувати якнайбільше ту різницю, яка виникає внаслідок того, що більше долярів відходять за кордон, ніж прибуває звідтам. Коли якась агенція не зможе збалянсувати свого платничого закордонного бюджету, то вона мусітиме подати причину цього. Платничий бюджет — це баланс всіх тих долярів, що відходять за кордон із тими, що звідтам прибувають до ЗДА. Ця країна видає доляри на такі цілі: імпорт, допомога закордонові, інвестиції в чужих країнах, витрати американських туристів в чужих державах. Річно відійшло із цієї країни $34 200 000 000. До ЗДА прибувають доляри із чужих країн: за продані товари, від чужих туристів в цій країні та у формі чужих інвестицій. Річно прибуло до ЗДА $32 більйони. І так виник дефіцит в сумі $2.2 більйона. З уряду відійшло за кордон в минулому році тільки — $5 100 000 000, а уряд дістав — $3 200 000 000. Найгірше в тому є те, що закордонні уряди вимінюють американські доляри, які їм залишаються на американське золото, купуючи його в державній скарбниці ЗДА за урядові тверді ціни. Бюджетове бюро вислало свої інструкції до 20 агенцій, які видають або дістають річно принаймні один мільйон долярів із закордону. Між цими агенціями на першому місці стоїть Департамент Оборони, а далі йдуть Державний Департамент, Агенція Міждержавного Розвитку, Експортовий-Імпортовий Банк та інші. В інструкціях Бюджетового бюра згадується також і пенсії американських громадян, які вони дістають, перебуваючи постійно в чужій країні. Всі агенції мають подати докладний звіт, скільки долярів вони відослали за кордон в минулому році, скільки мають вислати в цьому році, та які пляни в цій ділянці є на майбутній рік. Агенції мають посилати свої звіти до Бюджетового бюра квартально.

МАШИНИ ГАЗЕТНИХ ДРУКАРЕНЬ В НЮ ЙОРКУ ЗНОВУ В РУСІ

З остаточним полагодженням суперечностей між видавцями і друкарями нюйоркських газет, друкарські машини в цій метрополії, що друкують кожного дня мільйони примірників газет, знову пішли в рух. На фотознімці видно, як посадник міста Роберт Вагнер, посередництву якого приписується головну заслугу в остаточному полагодженні страйку, заложивши собі на голову друкарську паперову шапку натискає відповідний „ґудзик", що урухомить знову велику пресу одного із щоденників.

Президент плянує зорганізувати Федеральну Дорадчу Раду в справах мистецтва

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що президент Кеннеді плянує в найближчих днях покликати до життя Федеральну Дорадчу Раду в справах мистецтва. Це має статися шляхом виконного зарядження, бо Президент переконався в тому, що Конґрес не є склонний до того, щоб ухвалити закон в цій справі. Президентів плян розглядає тепер бюро бюджетового директора. На думку Президента щораз більша культурна діяльність в цій країні вимагає фахових студій і проводу. Провідники різних мистецтв вже давно домагалися, щоб була зорганізована Федеральна Дорадча Рада в мистецьких справах. Рада мала б складатися з 20-ох до 30-ох членів, відомих знавців мистецтва, які робили б рекомендації Президентові в справі підтримання урядом мистецької творчости в різних ділянках. Членами Ради були б: директори музеїв, виховники та визначні професійні мистецькі працівники в різних ділянках.

Франція відкинула протест СССР проти її союзу з Західньою Німеччиною

Париж. — Франція відкинула в минулий понеділок 1 квітня ц.р. совєтський протест з 5-го лютого ц.р. проти договору про французько-німецьку приязнь з 22-го січня ц.р. У французькій відповіді на совєтський закид, що той німецько-французький договір становить загрозу для безпеки Совєтського Союзу, є іронічна заввага, що Совєти не можуть почуватись загроженими, якщо вони дійсно мають всі ті засоби, потрібні для оборони та атаки, як про це раз-у-раз говорять совєтські головачі. Французька нота звертає увагу, що в договорі між Францією і Німеччиною не згадується ні словом про будь-яке відкликання чи обмеження всіх тих договорів і умов, що їх Франція підписала з СССР, ЗДА і Британією під час і після останньої війни. Західня Німеччина з свого боку також відкинула подібний совєтський протест. Проте з цієї нагоди західні коментатори твердять, що французький президент де Голь розчарований у своїх надіях, що їх він покладав на той договір з канцлером Аденауером. В обох сутніх для Франції справах — сепарування західньо - европейської континентальної економіки від Британії та здвигнення самостійної европейської військово-політичної сили, що еманципувалась би від впливів Америки, Західня Німеччина займає протилежне становище, а обидва найповажніші кандидати на становище канцлера після відходу Аденауера — Людвіґ Ергард і Ґергард Шредер є саме речниками концепцій, що їх відкинув де Голь.

У Західній Німеччині партія Аденауера тратить давну популярність

Бонн. — В доповняльних виборах, які в минулу неділю відбулись в Надренії - Палятинаті Християнсько-демократична партія канцлера Конрада Аденауера виявила тепер менші впливи, аніж мала їх в 1959 році, зате партії Соціял-демократична і Вільних демократів підвищили свій стан посідання в місцевому автономному соймі. Християнсько - демократична партія зібрала була 4 роки тому 48.4% голосів — тепер тільки 44.4%. Правда, вона все ще найсильніша, але замість давніх 52-х послів, має тепер тільки 46. Зате соціялісти збільшили свій стан посідання з 37 до 43 мандатів, а вільні демократи з 10 до 11 мандатів. Крайня правиця — Німецька Державна партія не зібрала навіть 4% всіх голосів. А що за виборчою ординацією треба найменше 6% голосів для участи у поділі мандатів, то вона не має ніякого заступництва в парляменті. Уряд в Надренії-Палятинаті складається з коаліції християнських демократів і вільних демократів, так само як в крайовому парляменті і уряді Західньої Німеччини.

БРИТІЙЦІ ЗУПИНЯЮТЬ РЕЙДИ ПОВСТАНЦІВ ПРОТИ КАСТРА

Маямі. — Британська поліція схопила на відлюдному маленькому острівці Норман Кі в Карібському обширі групу 17 антикастрівських кубинців, — мабуть, саме в тому моменті, як вони приготовлялись до нового морського рейду проти Куби, чи пак російських кораблів, заякорених на кубинських водах, чи в дорозі на Кубу або від неї. Разом з тими 17 молодими кубинцями, що були під проводом майора Евельйо Дюка, одного з військових лідерів протикастрівського руху на Кубі, британці забрали 2-циліндровий моторовий човен, довгий на 35 стіп та узброєний в гармату і два важкі скорострілі з розривними набоями. Кі Норман лежить на 200 миль на північ від Куби. Схоплених кубинців перевезено британською фреґатою „Лондонеррі" до столиці Багамських островів Нессо. Морські вояки з фреґати „Лондонеррі" висадились на беріг названого вгорі маленького острівця, щоб допомогти поліції в її акції проти кубинських еміґрантів, але схоплення і роззброєння кубинців відбулось без ніякого спротиву з їхнього боку. Зате другий подібний повстансько - партизанський відділ зумів втекти і подався іншим моторовим човном в сторону Куби. Ці вістки потвердили британські власті на Багамах, як також кубинські еміґранти на Флориді. Операція на Норман Кі прийшла внаслідку устійнення співпраці між ЗДА і Британією щодо прискорочення збройної діяльности антикастрівських революціонерів, які переводили морські рейди. Американська розвідка повідомила британців, що підозріла активність іде біля острівця Норман Кі. Тоді британські власті на Багамах вислали туди літаком відділ поліції та водночас — фреґату „Лондонеррі". Діяльність кубинських антикастрівських партизанів, діючих на Карібському морі, облегшує факт, що до британського суверенітету належать сотні острівців, більших скель і шпилів, де можна легко скритися та створити собі там випадну базу. Такі антикастрівські партизани перевели 17 березня атаку проти совєтського вантажника „Львів", а 26 березня проти вантажника „Баку". Хоча ті рейди переводились не з американської теориторії, проте керівні чинники ЗДА лякались, що дальша така революційна діяльність отих кубинських патріотів може спричинити поважний конфлікт і накинути Америці війну. 23 лютого кубинський уряд протестував перед Британією проти користування її територією і водами „піратами", але Британія на це ще до цього часу не відповіла. Речники обох партій в Конґресі схвалили акцію Уряду, поведену однаково проти лідерів кубинської еміґрації на Флориді, яким обмежено свободу рухів, як теж співпрацю ЗДА з Британією для прикорочення антикастрівських морських рейдів. Американські конґресові лідери погоджуються з становищем Уряду, що такі рейди не шкодять кубинському режимові Кастра та що спричиняють тільки клопіт і дають Кастрові та совєтським військам на Кубі догідний арґумент на загострення військових заходів на Кубі та довкола неї. Зате кубинські еміґранти в ЗДА обурені і заповідають, що та антикастрівська робота буде продовжуватись. Д-р Орляндо Бош, речник т. зв. Кубинської антикомуністичної армії, заявив, що схоплення кубинської рейдуючої частини відбулось на інтернаціональних водах і тому було „актом піратства". Америка стоїть на становищі, що дальша доля схоплених кубинців залежить виключно від британських властей.

Карл Ровен склав присягу як амбасадор ЗДА у Фінляндії

Вашингтон. — 29-го березня ц. р. працівник державного департаменту негр Карл Ровен склав присягу, як американський амбасадор до Фінляндії. При цій церемонії були присутні віце-президент Линдон Б. Джансон, сенатор-демократ з Міннесоти Гюберт Гомфрі, фінський амбасадор Ріхард Р. Сеппаля та коло 100 осіб. Ровен сказав при цій нагоді: „Запаморочення приходить легко, покірність трохи важче минає". Він назвав цей день в своєму житті великим днем. Наполеон доражджував своєму амбасадорові в Лондоні „влаштовувати пишні обіди та присвячувати багато уваги жінкам". Ровен сказав, що він поінформував свою дружину, що дістав інші інструкції від президента Кеннеді. Ровен був представником Державного Департаменту на Конвенції УККА в Ню Йорку в минулому році.

Астронавт Купер в травні з космічних просторів передаватиме світлини Землі

Вашингтон. — В половині травня астронавт із проєкту Меркурій майор Ґордон Купер молодший має вітбути 22 лети довкола Землі впродовж 33-ох годин і під час того разом із кабіною полетить кольоровий бальон і астронавт зможе передавати на Землю фота Землі, зроблені з космічних просторів на висоті 100 миль. Під час тих 33-ох годин астронавт матиме 8-годинний період відпочинку, який він зможе використати на те, що йому буде подобатися: спання, обсервацію або маневрування своєю кабіною. Майор Купер не матиме багато завдань під час свого лету бо йому доручено зосередитися на інженерських виконаннях у відношенні до кабіни. Досі, правдоподібно, жадний астронавт, і американський і совєтський не летів із таким великим числом фотографічних камер як майор Купер.

Справа оборони і відносин до ЗДА — це головні проблеми виборчої кампанії в Канаді

Оттава. — Ще тільки один тиждень до виборів в Канаді, і головними проблемами виборчої кампанії залишилися й досі ті самі справи, які спричинили були 5-го лютого кризу уряду Діфенбейкера: справа оборони Канади та її відношення до південного сусіда. Преса пише про те, що коли б федеральні вибори були б відбувалися кілька днів після урядової кризи, коли зризиґнували були два члени уряду Діфенбейкера то провідник опозиції, голова Ліберальної партії Лестер Б. Пірсон був би напевно виграв вибори. Але тепер справа змінилася в користь прем'єра. Це не значить, що Діфенбейкер має запевнену виграу виборів, але може знов таке статися, що жадна партія не здобуде абсолютної більшости.

Нюйоркська громада відмітила другі роковини смерти сл. п. Дмитра Галичина

Ню Йорк. — В суботу, 30 березня ц. р., нюйоркська громада відзначила другі роковини смерти сл. п. Дмитра Галичина, головного предсідника УНСоюзу та президента Українського Конґресового Комітету. Ввечері того дня в церкві св. Юра о. парох Засійбіда відслужив панахиду, в час якої співав хор ім. Митрополита А. Шептицького під орудою проф. Р. Левицького. Після панахиди в приміщенні Народного Дому відбулося, заходами дружини Покійного, п-і Стефанії Галичин, прийняття, в часі якого ряд громадян, близьких співробітників Покійного, поділився з приявними споминами з праці і співжиття із сл. п. Дм. Галичином. Промовляли: Йосип Лисогір — головний предсідник УНСоюзу; Р. Слободян — гол. касир УНС; В. Душник — ред. видань УККА та „Українського Тижневика"; п-і Катерина Пелешок; адвокат Р. Олесницький — предсідник Відділу УНС ім. Дм. Галичина, та д-р Я. Падох — гол. секретар УНСоюзу, який на прохання п-і Стефанії Галичин проводив вечером. Вдова по Покійному Дм. Галичинові, п-і Стефанія Галичин подякувала родині та приятелям, які зібралися на цьому вечері в кількості коло 70 осіб, та повідомила, що підготовляється окреме видання для пошанування громадської діяльности її покійного чоловіка.

Українські студенти візьмуть участь у ще одній фіктивній асамблеї ОН

Кент, Огайо. — З кінцем цього тижня, 5 і 7-го квітня, тут в Стейтовому університеті відбудеться фіктивна генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй, в якій Україну репрезентуватиме місцева Українська Студентська Громада з п. Юрієм Кульчицьким на чолі — інформує віце - президент Союзу українських Студентських Товариств Америки, п. Богдан Футей. Минулого року подібна імпреза відбулася в Ню Йорку, на якій — як відомо — репрезентована згаданою студентською централею українська делеґація викликала велику сенсацію проголосивши сецесію України з Совєтського Союзу. „Асамблею" в Кентському університеті попереджають різні мистецькі виставки, в яких активну участь беруть також і студенти - українці.

Громада в Елизабет відзначила роковини Тараса Шевченка

Елебабет, Н. Дж. — Невелика місцева Українська Громада, відома зокрема із своєї жертвенности на народні цілі відзначила в неділю, 31-го березня, роковини Тараса Шевченка традиційною академією - концертом, що відбулася в заповненій залі Народного Дому. Започатковано свято співом американського гимну та Шевченкового „Заповіту". Вступне слово виголосив голова Центрального Комітету Мирон Пінковський, який і проводив програмою. Святочну доповідь виголосив д-р Вінкентій Шандор. У програмі виступали: Хор „Боян" під орудою Р. Левицького, діти парафіяльної школи та їх хор під проводом М. Демчишин, гурток пластових новачок, солісти Леся Васьків, М. Кривокульська і І. Сого та декляматори В. Вальчик, М. Боднаренко і М. Грицай. Кінцеве слово виголосив місцевий український католицький парох всч. о. Р. Боднар. Свято закінчено співом українського національного гимну. Під час програми пп. М. Пінковський і М. Хитра в імени Центрального Комітету Пам'ятника Шевченкові вручили грамоти подяки 14 місцевим громадянам і організаціям, які склади по $25 і більше на фонд будови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Організація Оборони Лемківщини обідом пошанувала проф. В. Кубійовича

Ню Йорк. — Минулої неділі, 31-го березня 1963, головна управа відомої Організації Оборони Лемківщини, яка гуртує наших земляків з Лемківщини на терені ЗДА і Канади, приймала святочним обідом головного редактора Енциклопедії Українознавства, проф. д-ра Володимира Кубійовича, який також походить з Лемківщини, а саме з м. Новий Санч. В просторій залі Народного Дому в Ню Йорку зібралося понад сто лемків та представників відділів їхньої організації, які з великою щирістю привітали визначного сина своєї вужчої батьківщини. Зустріч відкрив голова головної управи ООЛ проф. Іван Сквіртнянський, давній знайомий проф. Кубійовича з часів його професури на Ягайлонськім університеті у Кракові. Голова привітав гостя й коротко відзначив його заслуги для української культури, а зокрема Лемківщини. Після благословення обіду о. Р. Менцінським з Брукліна, який довгі роки був парохом лемківського села Карликів, команецької округи, д-р Ярослав Падох, якому передано провід зустрічі, з'ясував життьовий шлях почесного гостя й його непромиваючі заслуги для своєї суспільности. За його безкомпромісову службу своєму народові його позбавлено було доцентури на краківськім університеті, що є унікатом в історії університетського життя. В часі обіду промовляли й вітали проф. Кубійовича проф. Б. Загайкевич, д-р С. Демидчук, проф. Д. Горняткевич, ред. „Лемківських Вістей" С. Женецький і М. Жидовський. Між приявними був також о. В. Рабій, колишній довголітній парох села Юрівці на Лемківщині, який молитвою закінчив зустріч. Після обіду проф. Кубійович з'ясував історію лемківської землі, її змагання за своє обличчя й приналежність до матірного українського пня. Особливо він підкреслив приповідкову працьовитість й твердість лемків, серед яких майже не було прояву денаціоналізації, хоч віками жили серед польського моря. Ніяка інша частина української землі не виявила впродовж своєї історії такої відпорности проти чужих впливів, як власне Лемківщина. В часі обіду прочитано телеграму, яка наспіла від лемків з Канади. В обіді взяли участь майже всі члени головної управи Організації ОЛ.

Українець кандидує на комішенера Пассейку

Пассейк, Н. Дж. — У виборах нового управління цього міста, що відбудуться 14-го травня ц.р., одним з кандидатів на комішенера буде п. Володимир Галлаґін, громадянин українського роду. Зголосивши свою кандидатуру, п. Галлаґін подав у пресі і свою програму, яка включає багато поліпшень в місті, зокрема дбайливішу опіку над молоддю і школами. Він вважає, що пропонована іншими кандидатами негайна перебудова „долини міста" не є така нагла, як ліквідація примітивних житлових будинків без уваги на те, в якій частині міста вони ще збереглися. П. Вол. Галлаґін бездоганно володіє українською мовою та впевнений, що його кандидатуру підтримають, разом з іншими громадянами міста, зокрема його співгромадяни українського роду.

Вол. Галлаґін

Між Сирією та Об'єднаною Арабською Республікою погіршились відносини

Дамаск. — Генерал Люай ель-Аттасі, голова Сирійської Революційної Ради, створеної після військово-революційного перевороту в Сирії з 7 березня ц. р., виголосив через радіо промову, в якій були недвозначні погрози на адресу тих прихильників негайної злуки Сирії з Об'єднаною Арабською Республікою, які стараються робити в цій справі натиск на державних керівників Сирії вуличними демонстраціями з портретами президента Нассера і т. п. виявами своїх почувань. Водночас настала між керівними часописами Сирії і Об'єднаної Арабської Республіки полеміка з поважними взаємними закидами.

В Ізраїлі грозить криза уряду внаслідку спору про німецьких вчених

Єрусалим. — Три політичні партії зажадали скликання надзвичайної сесії ізраїльського парляменту для обміркування справи німецьких учених і техніків, які працюють для єгипетського ракетного і летунського воєнного промислу, скерованого проти Ізраїлю, та задля дебати над заходами, що їх в цій справі вжив ізраїльський уряд. За пресовими вістками — на тлі спорів довкола цих справ в самому ізраїльському уряді — загострились взаємини між прем'єром Давідом Бен Ґуріоном і міністром закордонних справ Ґольдою Маєр. Подався до димісії також шеф ізраїльської розвідки. Тепер ізраїльський парлямент знаходиться на феріях. Від партійно-політичних комбінацій залежить, чи дійсно ця справа не спричинить упадку уряду Бен Ґуріона.

В АМЕРИЦІ

- **Президент Кеннеді** із дружиною та 5-річною донечкою Каролайною в неділю відвідав історичне поле битви під Геттисбурґом, Па. Його провідником по побоєвищі був учитель середньої школи в Геттисбурґу Джекоб М. Шідс. З Президентом був ще підсекретар фльоти Пол Б. Фей із дружиною і трьома дітьми. З побоєвища Президент виїхав гелікоптером.
- **Бостонський кардинал** Ричард Кушінґ заявив, що він плянує незабаром виголосити цілий ряд промов в протестантських церквах про Ватиканський Синод. Він сказав, що робить це на запрошення протестантських священиків. „Досі ще не було чогось подібного в світі", — сказав кардинал Кушінґ.
- **Сенатор демократ** із Міннесоти Гюберт Г. Гомфрі пропонує, щоб сенатори не виголошували промов в Сенаті тоді, коли немає більшого числа сенаторів. Гомфрі пропонує, щоб ті промови були без виголошування надруковані в Конґресовому Рекорді.
- **Голова Грецької Православної Церкви** у Північній і Південній Америках Архиєпископ Яковос закликає своїх вірних відзначувати 1000-річчя існування чернечої республіки на горі Атосі в Греції. 26-го травня православні влаштовують паломництво до гори Атос і з ними поїде і Архиєпископ Яковос та інші грецькі єпископи. Відзначування 1000-річчя Атосу триватиме до травня 1964 року.

У СВІТІ

- **Альжирський уряд** націоналізував найбільшу французьку приватну земельну посілість: 4.500 акрів врожайної землі та винниць, власником яких був французький сенатор Анрі Борґо. Французів найбільше обурює спосіб переведення того удержавлення: несподіване обставлення адміністраційного будинку танками і поліцією, без попередження власника, ані французької амбасади.
- **Американські бази в Марокко** будуть зліквідовані згідно з обіцянкою, яку през. Айзенгавер давав був покійному марокканському королеві Мохаммедові V — запевнив през. Кеннеді короля Гассана II в минулому тижні. Водночас Президент обіцяв допомогти марокканцям „конструктивно" використати влаштування на тих 5-х американських морсько-летунських базах, а король Гассан заявив, що зліквідування тих баз не вплине в найменшій мірі на погіршення відносин між ЗДА й Марокко.
- **Вулькан „Аґунґ" на Балі**, хоч перестав викидати каміння, попіл і ляву, проте далі дише вогнем. Його вибух спричинив смерть понад 1.500 осіб. Індонезійський уряд виготовляє плян переселення на інші острови 200,000 осіб з Балі. Тим часом 80,000 мешканців того острова живуть під голим небом.
- **23-річний східньо - німецький старшина**, одягнений у цивільному одязі, переповз попід дротяні застави між Східнім і Західнім Берліном та просив в західньо - берлінських властей азилю, признавшись тоді, що він старшина комуно-німецької армії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Наука із страйку газет

114 днів страйку нюйоркських газет — це був важкий і прикрий час для кругло 8 000 000 читачів цього метрополітального міста. Мешканці Ню Йорку спершу потішали себе, що це буде страйк короткий — день-два-три — що їх можна буде виповнити іншими джерелами відомостей. Дехто навіть жартував, що добре буде „відпочити" від тієї обов'язкової „праці", якою займаються всі подорожні в підміських потягах, підземках і автобусах. Але з ходом днів та тижнів було вже не до жартів. В одному з коментарів, що появились в перший день виходу „нормальних" газет в нюйоркських кіосках, подано надзвичайно правильне образове порівняння: кілька мільйонів людей в Ню Йорку впродовж трьох з половиною місяців перебували, правда, не в повній пітьмі, але в півпітьмі, наче серед густої мряки.

Мільйони нюйоркчан намагалися давати собі раду, як хто міг і волів: одні шукали „найкращої підмінки" в ефемеридних газетних появах в Ню Йорку, інші в позанюйоркських газетах — з Джерзі Сіти, Нюарку, Філядельфії, ще інші допомогли в зростанні чужомовної преси. Найбільше було таких, які обмежувались вістками в радіо і телевізії. Але, всі вони опинилися в тій самій ситуації і всі прийшли до того самого висновку: немає повновартісного і рівнорядного заступництва для „свого" щоденника, до якого нюйоркський читач звик протягом років чи й навіть десятків років свого життя.

Це стара філософська правда, оспівувана різними поетами: тільки після втрати когось чи чогось дорогого й рідного відчувається в усій повноті й глибині вартість і значення втраченого. Після кількох тижнів газетного страйку серед нюйоркчан можна було завважити огірченість і подразнення. Це був найбільш непопулярний страйк, як його можна собі уявити. Читацька громада ремствувала на видавців, на страйкуючих складачів та інших технічних робітників. Одним і другим закидувано, що вони мають на увазі виключно свій матеріяльний інтерес і що вони легковажать інтересами громади. Бо преса — це наче щоденний харч людини. Можна його обмежити, можна його заступити якимись харчовими підмінками, але все це тільки на короткий час. Коли той час надмірно продовжувати — організм буде бунтуватись, буде гостро реагувати, ви будете тужити за звичним, здоровим нормальним харчем.

20 000 друкарських складачів і інших технічних робітників газетних видавництв в Ню Йорку страйкували в боротьбі за вищі платні, коротший час праці, довші відпустки і тим подібні полегші та користі. Врешті, у страйку були заангажовані кілька робітничих спілок, з яких кожна доходила до окремої умови. Очевидно, поладнання страйку прийшло на базі компромісу. Однак у висліді було кругло $200 000 000 втрати: для робітників, для видавництв та для промислово - торговельного світу, який не може обійтись без газетних оголошень.

„Свобода" також терпіла на тому газетному страйку в Ню Йорку. Терпіла з браку всесторонніх вісток та різнородних коментарів великих нюйоркських щоденників. Редакція „Свободи" також шукала підмінок, звертáлась до інших джерел, користувалась у більшій мірі радіоповідомленнями, телевізійними коментарями і позамісцевими американськими газетами. Тож з радісним почуванням всі ми зустріли вістку, що є вже „нормальна" преса в Ню Йорку. Цей страйк навчив людей ще більше шанувати газету. Може навчив він теж і видавців і робітників, щоб вони лагодили свої спори так, щоб уже не було подібних страйків.

Молодь бунтується

Започаткована Хрущовим і його „колективним керівництвом" кампанія проти абстракціонізму і формалізму в совєтській літературі є насправді кампанією проти совєтської молоді, яка бунтується все більше проти комуністичного режиму, його настанов і встановлюваного компартією совєтського способу життя. До факту, що в цій боротьбі йде головним чином про молодь, совєтські верховоди не признаються, проте цей факт очевидний для всіх. У своїх намаганнях перевиховати в комуністичному дусі поневолені народи, комуністичні теоретики зазнали найбільшої невдачі саме на відтинку молоді, значить тих генерацій, які виховувалися під безперервним ідеологічним тиском партійного режиму, починаючи з дитячих років по всяких піонеріях і комсомолах.

Найсильніше проявився бунт совєтської молоді в літературі, мистецтві і в деяких ділянках науки. Своєю творчістю і своїми виступами молоді совєтські письменники і мистці різних національностей, в тому числі й української, заявляють, що вони не можуть жити далі в світі створеної режимними настановами сірязни й мертвеччини, і доводять банкрутство встановленої компартією і зобов'язуючої для всіх методи „соціялістичного реалізму". У своїх творчих пошуках і в своєму новаторстві молоді літератори і мистці розірвали накинуті їм пута і кинулися шукати нових шляхів, нових обріїв. Загрожений у своїх основах комуністичний режим хопився випробуваних, зокрема в час культу особи Сталіна, засобів морального тиску, засуджування „помилок" і „вивихів", напучування на „правильний шлях" і т. д., які то засоби можуть легко обернутися, а подекуди вже й обертаються в конкретні адміністративні заходи, стосовані супроти більш непокірних, значить, твердіших хребтом. Покищо режим криком і моральним терором добивається каяття й обіцянок поправи від окремих бунтівників, але всі ці заходи напевно не завернуть уже молоді від походу до вимріяних нею обріїв.

Появляються глибокі ферменти не тільки в літературному і мистецькому процесі. Незадоволення, а то й бунт проти совєтської дійсности охоплюють також широкі маси — і то комсомольської — молоді на низах, в індустрії, в сільському господарстві. Якщо йде про Україну, то ситуація на відтинку молоді так загострилася, що цією справою мусів зайнятися пленум Центрального Комітету Комуністичної партії України, що відбувся 27 і 28-го березня цього року. Виступи партійних керівників і дискутантів на цьому пленумі розкрили, як повідомляє „Правда" з 29-го березня цього року, наявність „численних недоліків в роботі не тільки комсомольських організацій, але навіть самого Центрального Комітету Комсомолу України. Учасники пленуму гостро критикували ЦК Комсомолу за те, що „по містах і селах ще й досі не викорінено серед молоді хуліганства, дармоїдства, аморальних вчинків", під які то категорії „недоліків" режим підтягає кожний вияв незадоволення молоді совєтською дійсністю і її намагання знайти вихід для своєї духової енергії поза рамками накинутих їй установ і організацій. Тому приявні на пленумі партійні верховоди в першу чергу підкреслювали конечність „збільшити відповідальність партійних організацій за виховання молоді".

Совєтська молодь пробує вже йти своїм власним, відрубним шляхом, і загнати її назад у партійні казарми ледве чи вдасться. Фермент серед молоді сьогодні такий глибокий, що його годі зліквідувати, навіть з допомогою терору.

Богдан Винар

УКРАЇНСЬКА АСОЦІЯЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ

У вересні 1961-го року, на засновуючих загальних зборах у Клівленді, створено Українсько - Американську Асоціяцію Університетських Професорів з метою об'єднати в рямках професійної організації українських професорів і викладачів, що працюють в акредитованих високих школах ЗДА. Минає вже другий рік з часу заснування товариства і при цій нагоді можна спробувати подати коротку інформацію з проведеної праці, як також поінформувати українське громадянство про конкретні проєкти, що їх намагатиметься зреалізувати Управа в найближчому майбутньому.

Спочатку коротко про організаційні справи. Заходами Управи і активних членів товариства протягом 1962-го року приєднано до членства асоціяції коло 40 нових членів, і тим самим організаційний етап зростання членства асоціяції на терені ЗДА вже майже завершений. Тепер, не враховуючи канадійського терену, до асоціяції належить кругло 70 професорів і викладачів із рядів старшої й нової української еміґрації, в тому числі декілька уроджениців ЗДА. В скорому часі організаційні рямки асоціяції поширяться також і на Канаду. Офіційним представником асоціяції на терені Канади є проф. Богдан Боцюрків, що, як відомо, в цьому році виконує також обов'язки президента асоціяції канадійських славістів. Таким чином на першому підготовчому етапі основну увагу звернено на організаційні справи і в тому відношенні проведено досить поважну роботу: згуртовано в рямках асоціяції 80% українських професорів і викладачів з терену ЗДА.

По завершенні внутрішньо-організаційних справ, черговим завданням Управи є справа нав'язання відповідних контактів з українськими громадськими і науковими організаціями, які в такій чи іншій мірі зацікавлені в академічному житті. В першу чергу йде про обмін інформаціями у зв'язку з певними можливостями, що їх дають американські університети. Крім тісної співпраці з УВАН та НТШ, на увазі маємо тут питання консультації з тією частиною українського студентства, що бажає присвятити себе академічній кар'єрі. Не сумніваємось, що в цьому відношенні тісна співпраця СУСТА із секретаріятом Асоціяції напевно принесе обопільну користь. Не менш важливим є також питання відповідних контактів з іншими українськими професійними організаціями, як, наприклад, товариствами лікарів, інженерів, правників, бібліотекарів тощо.

Українське громадянство мало поінформоване про можливості академічної кар'єри. Як відомо, більшість нашої молоді після закінчення студій відходить на краще оплачувану працю в приватні й державні установи, в індустрію, комерційні підприємства. У зв'язку з цим і самий профіль студійних зацікавлень виявляє досить різку однобічність, з перевагою технічних професій. Питання студійної політики не входить з обсяг цієї інформаційної статті. Хочемо тут навести тільки деякі статистичні дані про забезпечення університетських працівників, що є тепер набагато краще, як було два чи три роки тому.

І так, за даними Американської Асоціяції Університетських Професорів, з якою наша асоціяція перебуває в діловому зв'язку, матеріяльне забезпечення, тобто грошова винагорода в акредитованих американських університетах і коледжах виглядає так, як подано в табелі внизу.

В поданій статистичній таблиці розподілено високі школи за відповідними групами. Найвищу ставку мають інституції АА, найнижчу — Ф. При цьому треба відмітити, що переважно малі коледжі належать до найнижчих груп, тобто до категорій — Д, Е і Ф. Середні й великі університети мають кращі платні, але не обов'язково в одній категорії. Для прикладу наведемо Денверський університет, де платні професорів належать до групи — Ц, асошієйт і асистент-професорів до групи — Б і інструкторів до групи А. При цьому слід додати, що наведені цифри відносяться до 9-місячних контрактів, тобто до винагороди за 9 місяців праці. Велика частина професорів „доробляє" літніми сесіями (біля ¼ дев'ятимісячної платні), що відбуваються в багатьох університетах. Детальні інформації можна одержати в секретаріяті Асоціяції.

При цій нагоді хочемо зупинитися ще над одною справою, що повинна зацікавити якнайширші кола українського громадянства. Не будемо перебільшувати, коли скажемо, що саме членство нашого товариства найбільше відчуває недостачу англомовної наукової літератури з ділянки українознавства. Цю справу вже не раз дискутовано на сторінках української преси, і треба погодитись із оправданим висновком, що популярні видання пропаґандивного характеру дуже мало надаються до поширення серед американських інтелектуальних кол чи навіть студентства.

У зв'язку з цим загальні збори асоціяції, що відбулися в серпні минулого року в Ню Йорку, вирішили уповноважити Управу Асоціяції зреалізувати важливий проєкт, розрахований на декілька років. Маємо на думці видання англійською мовою в поважному університет. видавництві документальних джерел, які становили б основу наукового розуміння історії України від давніх часів до сучасности. Мало б це бути багатотомове видання з дбайливою селекцією найважливіших історичних документів і з відповідними коментарями. Ще, мабуть, рано писати в подробицях про схему і редакційне оформлення цього видання. Тут хочемо тільки згадати, що на голову редакційної колеґії запрошено одного з найвизначніших українських істориків — проф. О. Оглоблина, який погодився керувати цією справою. Надіємося на співпрацю всіх визначних істориків старшої і молодшої ґенерації та на підтримку нашого задуму якнайширшими колами українського громадянства, що напевно зрозуміє велике політичне значення такого власне видання.

ПЕРЕСІЧНА ПЛАТНЯ ПРОФЕСОРІВ АМЕРИКАНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ
(запроєктовані стандартні платні на 1962-63 ак. рік)

	АА	А	Б	Ц	Д	Е	Ф
Професор	$20.970	$16.990	$13.690	$11.480	$9.510	$7.790	$6.630
Асошієйт-професор	13.780	11.780	10.140	8.670	7.570	6.580	5.740
Асистент-професор	10.090	8.750	7.740	6.780	6.080	5.460	4.920
Інструктор	7.590	6.500	5.850	5.300	4.930	4.660	4,320

БЕЗРОБІТТЯ В ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Лондон. — Як відомо, статистика безробітних у всіх країнах „кульгає". Вона не може дати точного числа людей, що не мають праці в даний момент, і лишається позаду від фактів.

Очевидно, також і в Англії, як і в інших країнах, після суворої зими, що припинила будівельний рух і з ним зв'язану індустрію, з подихом весни почалося пожвавлення на „промисловому фронті". Але основна маса безробітних — в гірничій промисловості і серед некваліфікованих робітників, витиснених новими машинами — ця маса ще не знайшла праці. Допомога для безробітних у Великобританії невелика, видатки на харчування, на приміщення й інші ростуть. Робітники, що втратили працю без своєї вини, хочуть знайти роботу, але не можуть. Це викликає серед робітництва невдоволення, в першу чергу проти уряду.

Перед виборами до парляменту в 1953-му році лідер Консервативної Партії в промовах до громадян казав: „Вам ніколи не було так добре, як тепер". Окрім того була пущена в рух „шептана пропаґанда", мовляв: Консервативна Партія має довір'я в Америці. Якщо переможе у виборах Трудова Партія, то з соціялістичним урядом Великобританії „американські капіталісти" не схочуть кооперувати, і господарство Англії від цього потерпить, і настане безробіття. Винахідники цієї пропаґанди „забули" той факт, що „американські капіталісти", щоб не дати Москві проковтнути Юґославію, подарували комуністичному урядові Тіта більйони долярів, почавши від 1948-го року, та й далі щедро наділяють Юґославію всякими товарами, не вимагаючи плати.

26-го березня ц. р. маси англійських безробітних, змобілізовані професійними спілками, влаштували похід до парляменту, щоб демонструвати проти безробіття. В поході взяли участь безробітні різних частин Великобританії: з Англії, Валії, Скотії. Демонстранти не мали агресивних намірів, вони хотіли лише заявити парляментові й урядові свої домагання. Але поліція, з наказу уряду, не допустила до будинку парляменту делеґатів. Це викликало серед учасників походу велике обурення. В масі демонстрантів чути було вигуки: „Геть торіїв з уряду" і подібне. Демонстранти хотіли побачити й почути прем'єра Г. Мекміллена. Але він не з'явився. За це йому докоряли посли опозиції.

Опозиційні партії — соціялісти й ліберали — вимагають негайних виборів до парляменту. В кожних майже додаткових виборах (наслідком смерти або зречення посла) консервативні кандидати втрачають голоси і місця в парляменті. Виграють в цих виборах соціялісти або ліберали.

В суспільному житті це нормальна річ, коли партія, яка довго стоїть при владі, втрачає людей і енерґію, — втомлюється! Це, мабуть, сталося з британськими консерватистами. Вони не мають нових ідей, щоб притягти до себе прихильність мас і задовольнити їх потреби. Консервативна партія стоїть при владі від листопада 1951-го року. Громадяни Великобританії, ті, що голосували раніше за консерватистів, хочуть тепер своїм голосуванням дати шанси соціялістам і лібералам.

Демонстрація безробітних перед будинком парляменту в Лондоні 26-го березня — це пригадка урядові, що відкладати виборів не можна. Мекміллен мав у руках „европейську карту": через прилучення до Европейської Економічної Спільноти поліпшити господарство Англії. Але цю карту „побив" президент де Ґолль своїм „козирем", мовляв, Великобританія „не дозріла", щоб стати членом ЕЕСпільноти. Можна сумніватися, чи знайде Мекміллен іншу карту, щоб нею виграти у виборах до парляменту.

Похід безробітних в Лондоні не обійшовся без сутичок з поліцією. Учасники демонстрації кидали дрібні мідяки у вікна автобусів та автомобілів, перевертали авта: це вже був вияв „масової душі". Кожний демонстрант зокрема цих бешкетів не робив би. Але в масі людина належить до „колективної душі" і чинить те, що вона велить.

Viator

ТАРАС БУЛЬБА
(Уривок)

Тут вози і зброя, люди й коні.
Вогнище. У казанах куліш.
Янголами на святій іконі
Просто неба розгорнувся кіш.
Тут і церква, і шинок і бурса,
І веселий ярмарок шумить.
У Тараса просто ткнута в вуса
Люлька злющим тютюном
димить.
Дим отой зачувши, шляхта
ласа
Хутко мчала у своє кубло
Далі від Остапа, від Тараса,
А Тарас . . .
Тараса ж не було.
Не було? Та хто ж мені
повірить,
Коли він і зараз є, живий!
Гоголь, Гоголь! Чим ту
пристрасть мірять,
Думки зліт безсмертно-
вогневий,
Що і тіло дав і вічну душу
Оцьому Тарасові та ще
На придачу й тютюну папушу,
Що і досі декого пече.

ПЕТРО ДОРОШКО

Незнання чи легковаження?

Здається, всім нам, а особливо українській англомовній пресі повинно бути добре відоме, що в англійській мові не пишеться родівника „the" перед назвою країни, без огляду на те, чи та країна є вільною, чи ні. Наприклад, Америка, Канада, Росія, Литва і т. д. пишеться без родівника.

Натомість родівник пишемо перед назвою країн та іншими географічними назвами тоді, коли вони виступають сукупно, як, наприклад: The United States, the Soviet Union, Republic of the Philippines, the Baltic States, the Carpathians і т.д.

Побачивши родівник перед назвою країни, англомовна людина розуміє, що дана країна не є окремою країною, а є лише провінцією якоїсь країни, районом або колонією. Значення цих 3-ох букв "the" добре зрозуміли російські політики та вчені, які разом з іншими окупантами України поширили в англомовному світі назву України з родівником. Цим маленьким „the" вони, наче маґічною паличкою, передають назву України в значенні „Малоросії". Одначе, ми розуміємо, чому росіяни роблять те. Та й не тільки росіяни, а також і ті, хто служить їм. Переглядаєте „USSR", журнал за жовтень 1962-го року, і на обкладинці бачите: „The Ukraine Today", а на першій сторінці звернення „голови Президії Верховного Совєту УССР" — Дем'яна Коротченка, в якому цей голова „Української Держави" також пише родівник перед назвою України.

На жаль, не можна зрозуміти, чому в деяких англомовних українських публікаціях ще й досі можна подибати „the" перед назвою „Україна. Такі помилки роблять значну шкоду, бо англійська мова має добре вироблені, тверді форми, які промовляють читачеві іноді переконливіше, як наші довгі, але незугарні інформації. Ця маленька, але важлива помилка свідчить про легковажне відношення до нашої справи часопису, який видається за жертвенні гроші наших громадян.

Не одному українцеві вже доводилося протестувати в американській пресі проти вживання родівника перед назвою „Україна". Розмови на цю тему вів автор цих рядків з дописувачем відомого католицького часопису „Реджістер" — Робертом Ремзеєм, який навіть почав писати „Україна" без родівника. Не тяжко собі уявити, що він подумає, коли побачить, що самі українці пишуть родівники . . .

Всі українські часописи англійською мовою повинні поставити край уживанню родівника перед назвою „Україна", бо це не друкарська помилка, а помилка в думанні і понятті про нашу Батьківщину.

К. Крупський

Д-р М. Лоза

ДО ҐЕНЕЗИ ПОВІСТИ „ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ"

(2)

Саме з цього приводу львівська газета „Діло" в числі з 15 серпня 1910 року писала:

„Витаємо Мих. Коцюбинського у Ворохті. Пишуть нам: гурток українців, що літньою порою живе на свіжім воздусі у Ворохті, зачислить день 11 серпня до найкращих споминів сегорічного побуту в наших горах. Рано розійшлась вістка, що наш письменник Коцюбинський повернув з італійського острова Капрі, де він лічився зі своєї недуги, і по дорозі загостив до Ворохти. Кождого з них електризувала весела вістка і щиро тішився кождий не лиш тим, що він здоровий на тілі приходить сюди. Кождий хотів бачити його, почути хоть одно слово від нього. І дійсно, найшлись усі разом, хоть і не багато їх, тих літників-українців у Ворохті, може осіб з пятнадцять. Вдень опровадили письменника по своїх знакомих, по гарних місцях в самій Ворохті, а вечером уладили малий комерс в честь дорогого гостя. Пізно вночі відпровадили гостя до його кватири при звуках українських пісень. Бо і як же інакше? Другого дня — 12 серпня вибрався наш гість до Жабя, звідки поїде до Криворівні, де чекає його гурток щирих приятелів."

Про ту саму подію Коцюбинський пише у листі до своєї дружини 14 серпня 1910 року з Криворівні:

„. . . Я мусів ночувати у Ворохті. Тут було цілe українське товариство, яке зробило з зустрічі зо мною ціле торжество, говорились промови, я мусів одповідати, співали мені „многі літа" і цілою процесією, з співами, одвели на ніч до готелю. Коротко говорячи, зробили мені присмну неприємність, бо я не люблю публічних торжеств, коли я в центрі . . ."

Перші відвідини Коцюбинського в Криворівні тривали приблизно 10 днів. Принаймні так виходило б з листа Коцюбинського до Гнатюка з 30 липня 1910 року. 28 серпня кінчалася відпустка Коцюбинського, і він у той час мусів бути вже в Чернігові. Про свої враження досить докладно написав Коцюбинський у листі до російського письменника Максима Горького, з яким він перебував на Капрі. Уривок листа, який відноситься до нашої справи, в перекладі на українську мову звучить так:

„. . . Коли б Ви знали, який це чудовий, майже казковий закуток з густозеленими горами, з вічно шумливими гірськими ріками, чистий і свіжий, — так, ніби вчора народився. Вбрання, звичаї, весь спосіб життя гуцулів - номадів, які проводять ціле літо зі своїми стадами на вершинах гір, настільки оригінальні і кольоритні, що почуваєш себе перенесеним у якийсь новий, незнаний світ. Як би було добре, якби Ви хоч раз поїхали в Карпати . . ."

По від'їзді Коцюбинського з Криворівні Гнатюк став надсилати йому дещо літератури про Гуцульщину. В листі з 28 вересня 1910 р. Коцюбинський потверджує одержання таких творів: „Гуцульщина" Володимира Шухевича, „Народні оповідання про опришків" зібрані Гнатюком і видані в 26-му томі „Етнографічного збірника", твори Федьковича. Дякуючи за прислані твори, Коцюбинський додає:

„. . . Цілі скарби, якими я тішуся й не натішуся. Вони пригадують мені і Вас, і любу Гуцульщину, що, як сон чарівний, просунулась перед моїми очіма, вони, врешті, в'яжуть мене з Криворівнею . . ."

Коцюбинський докладно студіював прислані матеріяли, але вважав, що вони не заступлять живих вражень про Гуцульщину. Тому наступного літа вирішив він знову поїхати в Криворівню. Побувши деякий час з родиною в Криму, вліті 1911 року, в половині липня, вибрався Коцюбинський до Криворівні з конкретною метою: „вивезти звідтам якусь тему", як пише він у листі до Гнатюка з 3-го липня 1911 року.

До Криворівні прибув Коцюбинський, як довідуємося із листа до дружини, 19 липня (за н. ст.). Пробув там до 14 серпня 1911 р. (Див. лист до дружини з 12 серпня 1911 р.) Листування з Криворівні до дружини й знайомих переповнене враженнями з Гуцульщини. Екскурсії по горах і в полонини відбував Коцюбинський звичайно у товаристві Луки Гарматія, який в той час учителював в Головах. Додержував письменникові товариства й інформував про Гуцульщину молодий ще тоді Петро Шекерик - Доників, знаний пізніше діяч з Гуцульщини і посол до польського парляменту. Готуючись писати літературний твір з життя гуцулів, Коцюбинський робив собі докладні записки. Вернувшися до Чернігова, зразу взявся за працю над твором. Про наслідки своєї праці інформує письменник Гнатюка в листі з 25 вересня 1911 року так:

„. . . Весь час, як повернув з Криворівні, працюю щодня, більш - менш правильно, пишу оповідання на основі своїх вражень з Карпат. Боюсь, хвилююсь, але пишу. Оповідання вийде трохи більшим, аркушів 2.5-3. Хотів би, щоб до друку Ви прочитали його, але, певно, не встигну переслати його Вам, бо обіцяв дати до XII книги „Вістника". Не знаю, чи вдасться мені що зробити, а дуже хотів би . . ."

В процесі писання повісти письменник використовував також і друковані матеріяли. Крім тих, про які ми вже згадували, Коцюбинський мав до свого розпорядження працю А. Онищука „Матеріяли до гуцульської демонології", що вийшла друком у Львові 1909 року в XI томі „Матеріялів до української етнології".

Про докладні студії друкованих матеріялів свідчать помітки, зроблені рукою письменника в самих книжках, як теж окремі виписки на аркушах паперу, які збереглися в архіві письменника. У тих, сказати б, підготовчих виписках видно й вагання письменника щодо назви твору. Письменник занотував 12 варіянтів назви, а вкінці рішився на назву „Тіні забутих предків". Інші варіянти були такі:

В зелених горах
Тіні минулого
Голос віків
Відгомін передвіку
Подих віків
Голоси передвічні
Спадок віків
Дар предків забутих
Голос забутих предків
Слідами предків
Сила забутих предків

Писання повісти „Тіні забутих предків" не тривало довго. В чорновому автографі письменник поставив на початку дату 28 серпня 1911 р., а в кінці — 3 жовтня 1911 р. (ці дати треба розуміти за старим стилем). Повість переписував Коцюбинський тричі. Збереглися чорновий текст і один примірник, переписаний начисто. Повість вперше була надрукована в 1-ій і 2-ій книзі „Літературно - Наукового Вістника" за 1912 рік. Того самого року появилося й авторизоване (виправлене автором) видання російською мовою. Переклад на російську мову зробив Ф. Волховський.

У 1912 році Коцюбинський ще раз побував в Криворівні. Спочатку думав він забрати туди на вакації цілу родину, але плян цей не здійснився. З батьком поїхав тільки найстарший син Юрко. Коцюбинський задумував написати ще одну річ з гуцульського життя. Про цей свій намір мав він розмову з Лукою Гарматієм. Але в квітні 1913 року письменника не стало. Згадаємо, що часті виїзди на Капрі, в Крим, до Криворівні були пов'язані із недугою Коцюбинського, яка вкінці таки поклала передчасно його в домовину.

Шевченківська Академія в Шикаго

(В. Н.) — В неділю 17 березня відбулася в Шикаго Шевченківська Академія, яку організував Шевченківський Комітет, що існує від грудня 1960. Велика заля Школи Шопена була виповнена публікою. Першою точкою програми було виконання американського гимну. Відкрив Академію секр. К-ту мгр. Володимир Ничай. Виступив вперше у Шикаго симпатичний хор Старших Пластунок, співаючи Заповіт (муз. О. Гладкий, ар. М. Федорів) під дир. проф. Мирона Федорова. Глибоко продуману доповідь „Шевченко й ідея Самостійної України" виголосив проф. М. Семчишин. Арію Остапа з опери Т. Бульба муз. М. Лисенка і „Гетьмани, гетьмани" М. Лисенка відспівав баритон Лев Рейнарович, що загостив з далекого Ню Йорку. На закінчення першої частини Академії відчитано список 320 грамот Подяк тих, що дали $ 25 і більше на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Деклямацію: „До Основяненка" виконала з чуттям Іра Шаманів. Баритонове сольо: Арія Гната з опери „Назар Стодоля" муз. Данкевича і „Блискають сузір'я" муз. Фоменка — Лев Рейнарович. Садок вишневий сл. Т. Шевченка — муз. Гнатишина і „Підкова", муз. Лисенка, — виконав чоловічий хор Сурма під дир. проф. Івана Трухлого. Акомпаніямент проф. Василь Шуть і Едвін Блідий. Погруддя Т. Шевченка на сцені — скульптора Петра Осташа.

Академію закінчено відспіванням національного гимну. На заклик Комітету для доповнення збіркової квоти на Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні, що її для Шикаго визначив Центр. Комітет в Ню Йорку на 25.000 долярів, деякі громадяни зложили свої датки на ту ціль, або доповнили попередньо зложені датки, щоб отримати окрему грамоту. Рівночасно молодь школи українознавства при Українській Катол. Парохії св. Йосифа в Шикаго - Північ зложила квоту $ 50, як чистий дохід з цьогорічного Шевченківського Свята у своїй Школі. Це вже третій даток на ту ціль з подібних імпрез на протязі останніх трьох літ, зложений молоддю цієї Школи заслуговує на повне признання для неї і батьків.

У найближчу суботу — 30 березня Шикагська Громада відзначить пам'ять того, що найбільше прислужився до спопуляризовання численних поезій Т. Шевченка в музиці, найкращого українського композитора Миколи Лисенка, окремим Ювілейним Концертом в Авдиторії Дейн Текнікел Гайскул. Концерт відбудеться заходом Чоловічого Хору „Сурма" в Шикаго під протекторатом Ліґи Американців, Українського Походження як філії УККА та Об'єднання УАГромадських Організацій.

ЗДА обмежують свободу кубинських втікачів, щоб припинити рейди на Кубу

Вашингтон. — Уряд ЗДА видав низку заряджень, щоб не допустити до рейдів кубинських втікачів на кубинські береги та на совєтські кораблі в кубинських портах. До тих заряджень належить обмеження свободи руху для 18 кубинських втікачів, які не сміють віддалитися поза повіт, в якому лежить Маямі. Деякі втікачі не зможуть виїхати поза кордон ЗДА. Не подано прізвищ тих 18-ти осіб, але на основі вістей із Маямі виходить, що це обмеження відноситься до членів тих двох груп кубинських бойовиків Альфа 66 і Другого Ескамбрійського Фронту, які недавно повідомляли, що це вони виконували атаки на совєтський корабель на побережжі. Хто з кубинців не буде послушний цій забороні, той може бути депортований із ЗДА або заарештований. Уряд ЗДА висловив симпатію для тих кубинців, які поборюють Кастра, але одночасно повідомив їх, що не може толерувати такої їх активности, яка мала б спровокувати виступ проти американських збройних сил. Заповіли виступи проти кубинських проб нових рейдів Департаменти Оборони і Департамент Справедливости. Надбережна СторожаЗДА має скріпити свій нагляд, щоб не могли випливати із ЗДА кубинські втікачі на рейди проти Кастра. В цій самій справі має збільшити свій нагляд також і Федеральне Бюро Інвестиґацій.

Шевченківське Свято у Фініксі, Арізона

На початку січня в Українській Громаді при Укр. Нар. Домі у Фініксі розпочався гарячий час підготовки до відзначення Шевченківських Роковин 10-го березня ц. р.

Найбільше святочне піднесення відчувалося в українських родинах, де малі діти виховуються в українському дусі і говорять батьківською мовою. Батьки дбають, щоб їх діти найбільш приложилися своєю працею до цього свята, щоб любов до Шевченка корінилась в їх серденьках. А через це дороге ім'я прийде до них і любов до батьківського краю — України. Тому дітки вивчали вірші і поеми Тараса Г. Шевченка, вправлялися в співах і в грі на музичних інструментах. Зразком таких родин була родина Петра Захарчука, яка старанно підготувала своїх 4-х синів.

В день свята 10-го березня Укр. Громада після Служб Божих в церквах, по полудні зібралася в театральній залі із святочним настроєм і із цікавістю та повагою вислухала програму святочної Академії Тараса Г. Шевченка.

Академію започаткували гимнами: американським і українським. Після цього відкрив святочну академію голова Укр. Нар. Дому Володимир Я. Коваль. Програму започаткував 13-ти річний Роман Захарчук рефератом — Дитячі роки Т. Г. Шевченка. Головний реферат прочитав Павло Донченко, в якому говорив про значення Т. Г. Шевченка як поета і політичного діяча для України. По рефераті відбулась мистецька частина. Виконавцями були діти. Першу деклямацію виголосила Поліщук. Своїми здібностями завжди полонить слухачів. Це підтвердила і цього року деклямацію „Сон". В. Захарчук продеклямував „Думи мої, думи мої". Син Василя Савицького — Стефан продеклямував віршик „Україна" Богдан Поліщук заграв „Реве та стогне", „Ой не світи місяченьку" і „Серенаду" на скрипці. Івась Захарчук продеклямував „Я маленький хлопчик" і проспівав „Думи мої, думи". Богдан Захарчук деклямував „На Тарасове Свято", а Роман Захарчук — „Мені 13-й минало". Разом всі діти відспівали „Поклін Тобі, Тарасе" та „О, Україно" На останку батьки відіграли інсценізацію „Свято Шевченка на засланні".

Свято закінчено відспіванням „Заповіту" всіми присутніми.

Андрій Вдовиченко.

Концерт в честь Тараса Шевченка в Коговз, Н. Й.

17 березня відбувся концерт в честь Т. Шевченка в Українській галі. Виступали перше діти зі школи св. Петра й Павла. Вони були поділені на дві групи: перша група від садочка до 4-ої кляси відспівала кілька пісень, поодиноко та збірно деклямувала вірші Шевченка, а Любомир Мілян, учень 4 кляси, виголосив слово про поета. Акомпаніювала Сандра Бокей, учениця 8-ої кляси.

Група дітей від 5 до 8 кляси відспівала Заповіт, Під твою правлячою рукою, Слава, слава Кобзареві та Садок вишневий. Вірші виголошували Джо Анна Назарко: Українське село; Анна Павлів: Сонце заходить; Шарлін Либерті: Садок вишневий по-англійськи. Фортепіяновий супровід спочивав в руках Анни Павлів, учениці 8 кляси. Виступи дітей приняли родичі й усі присутні з признанням і вдоволенням.

В програмі старших виголосив слово п. Теодор Ракочий. Церковний хор під управой п. Ярослава Біласа відспівав Думи мої і Три шляхи. Хор був скріплений співаками з Трою й Вотервліт, Н. Й. І виступ хору був принятий дуже прихильно публікою. Д-р Дмитро Миреско порівнав в своїм слові по англійськи Т. Шевченка до В. Шекспіра: він виказав подібності між двома геніями, але й очевидно вказав на різниці, які заходять між обома. Присутні були дуже вдоволені з доповіді д-ра Миреска.

Діти зі суботньої школи українознавства відспівали: На високій дуже кручі, студентка з гайскул Ольга Кухар виголосила вірш Розрита могила. Всі присутні відспівали національний гимн.

Комітет для влаштування свята очолив Михайло Апостол, а портрет Т. Шевченка рисував Михайло Крушельницький. Добровільні датки дали суму $ 86.50, з чого половину залишено на місцеві потреби, а другу половину відіслано на Наукове Товариство ім. Т. Шевченка в Ню Йорку.

Н. В.

Виставкою акварель Ґалерея „Ми і світ" відзначила 80-ліття Олекси Грищенка

В цьому році минає 80 років з дня народження одного з найвизначніших українських мистців Олекси Грищенка.

Народжений 1883 року в Кролевці, в серці України, О. Грищенко закінчив середню освіту в Чернигові й Полтаві. Університетські студії в Петербурзі, Києві і Москві завершив дипломом з біології. Вже в 1911 році вперше побував у Парижі, поглиблюючи свої мистецькі студії. В рр. 1913 - 1914 відбував подорож по Італії. Після революції виїхав до Туреччини й Греції. З 1921 року постійно живе у Франції, звідкіль виїжджає до Греції, Португалії, Еспанії, Англії, Мароко, ЗДА.

Твори Грищенка виставлювано сотні разів на окремих і збірних виставках в Москві (1910, 1916, 1918), Атенах, Парижі, Тульоні, Мадриді, Барсельоні, Стокгольмі, Ґотенбурґу, Львові, Ліможі, Мароку, Кань і т. д. Одна з виставок відбулася в 1958 році в Українському Інституті в Ню Йорку і це вже друга виставка відбувається в ґалереї „Ми і Світ" у Торонті, де виставлено акварелі з різного часу, почавши від побуту мистця в Туреччині, Греції, Корсиці аж до французького періоду. Усі ці, деякі просто унікальні праці, продаються розмірно по невисокій ціні. Ледви чи наші колектори матимуть колись кращу нагоду доповнити свої збірки справжніми шедеврами.

Картини Грищенка находяться в найславніших світових колекціях: Музей Модерног Мистецтва і Петі Пале в Парижі, Фундація д-ра Барнеса у Філядельфії, Український Нац. Музей у Львові, Королівський музей в Брюсселі, Третьяківська ґалерея, Музей у Страсбурґу і т. д.

У Східній Німеччині заборонено книжки, що таврують Сталіна

Берлін. — Східньо - німецькі комуністи заборонили видавання, спроваджування та продаж будь - яких видань, темою яких є злочини, доконані Сталіном. Таким чином у Східній Німеччині не вільно спроваджувати й продавати всю совєтську літературу, яка постала від часу 20-го з'їзду компартії СССР, на якому „розвінчано" Сталіна та заповіджено боротьбу проти „культу особи". Керівник культурних справ у східньо-німецькому секетаріяті компартії, Курт Гаґер, мотивував цю заборону фактом використовування „ворожою пропаґандою імперіялістів" таких антисталінських видань взагалі для поборювання комунізму. Німецький нарід — казав він — мусить бути вічно „влячний совєтській армії, що „визволила Берлін" — з цього виходить, що німці мусять бути вічно вдячні і Сталінові, хоч Гаґер не назвав його прізвища. Комуно-німецький диктатор від справ культури виступив теж — нарівні з Хрущовим — гостро проти просякання в німецьку літературу і мистецтво під комуністичним режимом — західніх впливів. Він виявив теж, що із східньо - німецької Академії Мистецтва викинено голову відділу поетики, поета Стефана Ґермліна за потурання ворожим докадентським тенденціям у поезії".

● Совєтський космонавт Юрій Ґаґарін дістав у Москві нагороду за обережну їзду автом — повідомляє московська „Правда". Він повинується всім приписам автомобільної їзди та виявив активну співпрацю з большевицькою службою руху — хвалить його „Правда".

О. Чернова - Животко

Два музики

Ім'я Рафаеля Венке стало відоме ширше українському громадянству з виступів у Літературно Мистецькому Клюбі в Н. Йорку разом з ім'ям його акомпаніятора Карла Сабака. Талановитість обох молодих музик заманіфестувалася однаковою силою, а разом з тим різницею темпераменту і цілого характеру виконання. У спільних виступах вони, однак, прекрасно доповнюються, даючи слухачам повну гармонію в цілосному сприйманні виконуваного твору.

На останньому вечері 15-го березня вони виступили з поважною програмою великих майстрів музичної творчости — Бах, Бетговен, Брамс, Сан-Сон, Шопен і Сарасате. Спільними виступами і сольовими числами піяніста виповнено вечір, про який будуть із приємністю згадувати ті, що були присутні. З неослабною увагою і насолодою слухали вони, і з вдячністю приймали щедрі дари виконавців у маленькій, невідповідній для таких виступів, залі.

А послухати було що: — Хроматична фантазія Баха, Кантата для скрипки і піяно Бетговена, Соната Ґріґа, Скерцо Шопена і інші великі речі.

Скрипаль у першім числі дещо несміливий, далі позбавляється того і вже із повною безпосередністю виявляє своє обдаровання. В нього відчувається нахил до романтизму, такий милий українському серцю.

Спочатку в деяких місцях помічалася перевага акомпаніятора силою звуку не в користь скрипаля, що пізніше вирівнялося.

Карло Сабак інакший. В нього строга точність супроводиться контрольованим напруженням. Він знаменито тримається і опановує інструмент.

Що тішить нас, промовляє до серця це те, що обидва музики, імена яких ніби звучать по чужому, є нашими компатріотами.

Рафаель Венке хлопчиком приїхав на чужину, як інші втікачі. Його батьківщина Буковина, — земля, де так своєрідно мішались різні національності, земля, яка дала нам чудову письменницю Ольгу Кобилянську. Її твори це словесна музика, навіяна шумами карпатських ялиць і вона глибоко любила музику, жила нею. Скрипаль в дитинстві чув ті самі шуми і слухаючи його, мимоволі згадувалась романтична постава Ольги, її туга за життям вищим і чистим.

Карло Сабак народився в Америці. Це його батьки прийшли із Срібної землі — Підкарпатської України і ось їх син виступає між нами і ми відчуваємо духову близькість із ним, як діти одного народу. Обидва музики пройшли добру школу, пробробили величезну працю. Венке скінчив музичний коледж Менес в Ню Йорку, а Сабак кінчає Музичний коледж міста Ню Йорку. Приходиться молодим працювати багато і для удосконалення свого таланту і заробітно, вони вже мають своїх учнів.

Так щиро бажається для них успіху на широкому полі в музичному світі і так хочеться вірити, що вони не забудуть свій народ, розсіяний по чужинах, і будуть вертатися до нас із своїм даром для потіхи, розради і відживлення почуття національної гордости, що так потрібно в цих жорстоких для нас роках поза межами батьківщини.

Різдвяна ялинка Т-ва „Рідна Школа" в Дітройні — Схід

Молодь Школи Українознавства в Дітройті - Схід та Дитячий Садок Т-ва „Рідна Школа" влаштували 13 січня ц. р. в залі Українського Осередку при вул. Карпентер Різдвяну Ялинку. Програма вечора була так складена, щоб увагу дітей звернути в бік нашої батьківщини, у рідні Карпати, де українські повстанці, борці за волю зустрічали річницю народження Правди. Учні Школи Українознавства відтворили на сцені „Різдвяну казку" проф. Володимира Радзикевича, якої дія та персонажі взяті з життя УПА.

На фоні засніженого гірського, красвиду зустрічається батько — повстанець із своїм малим сином, що приносить батькові святу вечерю від матері. Із тією зустріччю пов'язана ціла сценічна картина.

Виконавцями були учні Школи Українознавства: Р. Тарнавський, М. Слюсарчук, Л. Легета, М. Строїч, С. Брездень, А. Броніковський, М. Харченко, А. Черняк, Х. Дигдало, М. Гриньків, Г. Івасюк, О. Юрків, К. Ковалик, М. Кучер, З. Луцька, Х. Никифоряк, Х. Шкудор, М. Трешневська, Р. Величковський, Р. Гривнак, Я. Маринюк. Фортепіяновий супровід: М. Савчук.. Слід відмітити, що вчительки Я. Жданів та О. Савчук поклали багато праці у підготовці „Різдвяної казки".

Декорації виконані студ. Я. Козаком та світляні ефекти Петращука дуже піднесли мистецький рівень програми.

Милою несподіванкою був виступ наших найменших із Дитячого Садка. Маленькі хлопчики і дівчата в костюмах янгола, білки, ведмедя, зайчика, лисички й сніжинок поставили сценічну програму під заг. „У різдвяну ніч". Цих найменших „акторів", що відважно виконували свої ролі, публіка гаряче вітала. Треба дивуватися, як учителька Садка О.Савків дала собі раду з такою кількістю виконавців, між якими було багато 3 - або 4 -річних дітей.

У цій частині виступали: М Лискевич, І. Мелимука, Л. Турянська, Л. Лаба, Р. Швайкун, П. Дигдало, М. Кізима, І. Косак, О. Сливка, М. Бараник, І. Лаврин, О Бараник, М. Косак, Б. Гречний, Л. Серафин, Д. Татух, П. Темник, Б. Гайда, Д. Омецінська, І. Величковський.

Хор складений з учнів 1-ої, та 2-ої кляс, відспівав кілька колядок.

О. Кушнір відчитав реферат про українські різдвяні звичаї.

Вечір відкрив, вітаючи батьків та запрошених гостей, довголітній голова Т-ва „Рідна Школа" д-р А. Заплітний. Громадянство, заповнивши велику залю Українського Осередку до останнього місця, дало моральну підтримку учителям та нашій молоді. Школа Українознавства являється найважливішим чинником у навчанні предметів українознавства й у національному вихованні молоді на терені нашого міста.

О. С.

Педагогічна Конференція у Філядельфії

Заходами Шкільного Відділу при УККА і Української Учительськоїш Громади у Філядельфії відбулися дня 9. грудня 1962 р. Педагогічна Конференція, на яку були запрошені Шкільна Рада УККА, члени УУГ та загалом усі учителі предметів українознавства в українських школах міста Філядельфії. Це була перша конференція в ряді запланованих учительських нарад.

Д-р Мачук, голова Шкільного Відділу при філії УККА, відкрив наради і попросив на предсідника проф. М. Тершаковця, як сеньйора серед учителів, а п. Наталію Лукіянович на секретаря конференції.

З огляду на недугу п. проф. М. Стратієнко відбулось пересунення її доповіді на слідуючий раз. Цим разом поділилась своїм досвідом з праці в середній школі (Акад. Св. Василія Великого) — д-р Н. Пазуняк, розглядаючи деякі моменти психологічного підходу та методичних засобів в навчанні. Є це нерівні знання студенток, які приходять з різних шкіл з відмінним підходом до праці і поверховне, нераз байдуже трактування предмету ученицями. Щоб побороти першу перешкоду застосовується додаткові легші вправи для слабшої групи, і так доводиться згодом до певного вирівнання знання кляси, причім дотримується вимоги не відставати від основного ходу курсу даного предмету в клясі. А для поборення другої перешкоди — і байдужности — застосовується читання лектури, частково в клясі вголос з поясненнями, підготова імпрез і видавання ґазетки „ВДАФ", тепер „Наша Зірниця", що дуже оживляє інтерес учениць.

На тему викладання історії України висловився д-р П. Ісаїв, даючи свою концепцію подавання історичного матеріялу молоді; в основному це має бути легка подача складних проблем української історії так, щоб вони були прогляднi і сприйнятні для дітей і молоді. Крім детального викладу, потрібне сумарне повторення. Назагал молодь можливо зацікавити історією, подаючи цікаві приклади та улегшуючи вивчення через конспектування циклостилевими виданнями або на таблиці та вияснюванням певних термінів. Частим явищем є звертання учнів за порадою, яку англомовну літературу вони можуть демонструвати в своїх школах для підтвердження своїх тверджень про історію України чи опроміднуючи нераз неправильні твердження учителя американця, що до історії сходу Европи. Тут д-р Ісаїв радить відсилати до таких видань, як до праць М. Грушевського, зокрема до видання в серії аналів УВАН з 1952 р. ч. 4, М. Грушевський про схему російської історії і національних історій сходу, а також до праці проф. М. Чубатого, поданої в „Просідінґс" НТШ: "The Ukrainian and Russian conceptions of Eastern Europe". та до праці о. д-ра І. Нагаєвського „Історія України", в англійській мові.

Проф. Остап'як дав цікаву доповідь про викладання географії України. При чім висловив деякі замітки до шкільної програми. Проф. Остап'як вияснив на прикладах, як корисно пов'язувати викладання географії з моментами історії України, вказуючи на визначні історичні місця в Україні. При цім проф. Остап'як задемонстрував дуже гарну фізичну мапу України в красках, власної роботи з зазначенням важливих історичних місцевостей і рік.

Після доповідей розвинулася оживлена дискусія на поодинокі теми. В дискусії брали участь: інспектори М. Алексевич і Лучанко, директори: Л. Іщук, І. Струк, М. Пасіка, мгр. Кононенко. Д-р Мачук закінчив конференцію виводом, що обмін думками і досвідом дуже корисні для учительства і такі конференції треба продовжувати, а в них повинні брати участь усі без вийнятку учителі українських шкіл.

Н. І. П.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк, ...

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 5-го квітня ц. р. відбудеться Вечір, присвячений пам'яті Михайла Зерова - Ореста. У програмі вечора: вступне слово Євгена Маланюка, спогади Святослава Гординського і твори В. Ореста в мистецькому виконанні Л. Крушельницької, Л. Храплівої та Ю. Микуленко. Початок о годині 8-ій веч.

ВІСТІ З АВСТРІЇ

1. Маланчин Вечір Т-ва Буковина у Відні.

Старанням Т-ва Буковина влаштовано 12 січня в Нанзенгавзі у Відні Традиційний Маланчин Вечір, в якому взяло участь понад 150 осіб, які при платівковій музиці забавлялися весело аж до 5 години ранку. Начався Маланчин Вечір веселою програмою, яку приготовили члени Буковини під проводом фін. радника Миколи Івановича, який теж був конферансієром та вив'язався добре зі свого завдання. На програму зложилися веселі декламації і скетчі та пісні. Брали участь пані Кіршгофер - Саксаганська і Рахліцька та панове д-р Зарицький, Рахлицький, Тритяк і фін. радник Іванович. Голова Буковини дипл. інж. Евген Мігайчук привітав гостей та представників наших товариств, прощав старий рік і вітав новий рік українською і німецькою мовами, бо були теж на залі гості - австрійці. Потім слідували танці (народні танки теж) аж до рана. Добірний і смачний буфет приготовили пані, а саме п. мгр. Віра Буш, п. Слава Іванович, п. Крихтюк, п. Мельничук Анна та інші. З панів найбільше труду вложили Іван Циганюк, Осип Третяк і Мельничук. Гості гарно і весело забавлялися аж дорана, і Маланка вдалася дуже добре.

2. Просфора Братства св. ВМЧ. Варвари у Відні

13 січня о год 17 в Нанзенгавзі старанням Братства св. Варвари відбулася Традиційна Просфора для членів і запрошених гостей. Присутні понад 120 осіб. Після молитви і слів о. пароха, о. парох і голова братства ходили з просфорою та складали присутнім побажання. На прибраних столах були страви, традиційні борщ, голубці і кутя, які приготовили наші пані: старша сестриця Ольга Циганюк, Галина Щуровська, Наталія Грос, Вундерле, Чічка Дзерович та інші. Було ще 5 промов та хористи під проводом Андрія Гнатишина співали колядки, щедрівки та народні пісні. Офіційна частина закінчилася о год. 20, а неофіційна аж о 23 год. З панів багато труду вложили Іван Циганюк, Михайло Остапчук та Василь Рогацький.

3. Бундесканцлер (прем'єр міністрів) Австрії знову в церкві св. Варвари.

На сам Йордан (Богоявленіє) за новим стилем 6 січня загостив до нашої церковці св. Варвари, коли якраз зачалася Служба Божа, бундесканцлер (президент міністрів і голова католицької Фолькспартай)) Австрії д-р Альфонс Горбах, уже третій раз. Церковні радники Іван Циганюк і дипл. інж. Роман Щуровський, заувaживши високого гостя, завели його до першого ряду крісел, щоб звідси бундесканцлер міг добре бачити нашу церков, наші прегарні ризи, відправи та слухати співу церковного хору, що зробило на високого гостя велике враження, бо крім цілої Служби Божої, був ще на Водосвятію, та навіть брав чинну участь, бо держав один трисвічник разом з двома іншими нашими громадянами, дипл. інж. Щуровським і д-ром Вітошинським. Потім разом з нашими священиками пив Йорданську воду. Наша церковна відправа, наш прегарний обряд, чудові ризи і церковний спів дуже подобалися, так що обіцяв ще прийти, як тільки буде мати змогу.

4. Загальні Збори Українського Жіночого Союзу у Відні.

27 січня в Нанзенгавзі у Відні відбулися Звичайні Загальні Збори Українського Жіного Союзу. Зборами проводила Марія Бачинська-Донцова, а секретарювала пані Марія Граш-Наконечна. Збори вибрали нову Управу в складі: Анна Жук — головва, Галина Довгалюк — містоголова, Ірина Викгам-Затей — секретар, Софія Гавриш — скарбник, Стефа Тайль-Люта — організаційний референт і Анна Мельник — господар. До Контрольної Комісії вибрані: Марія Донцова — голова, члени Марія Люта і Марія Граш. Збори рішили кожну першу суботу в місяці в Нанзенгавзі відбувати засідання Відділу і сходини членів. Висоту вкладки визначено по три шилінги місячно. Рішено зактивізувати наше жіноцтво та скликати Збори для урегульовання всіх занедбаних справ та оживити діяльність Укр. Жіноч. Союзу.

5. Передача в австрійському радіо у Відні нашої Служби Божої.

В неділю 20 січня Австрійське державне Радіо у Відні передавало нашу українсько-католицьку Службу Божу просто з церкви св. ВМЧ Варвари у Відні від год. 10 до 11.20, а коли дочислити ще проповідь в німецькій мові, яку передано для слухачів австрійців, і яка началася о год. 9.40 то на передачу витрачено одну годину і сорок мінут.

Службу Божу правили три священики і 2 диякони, пояснення в німецькій мові давав о. д-р Вольф, ректор семінарії, а співав мішаний церковний хор під мистецьким проводом Андрія Гнатишина враз зі своїми солістами. Авдиція дуже подобалася австрійським слухачам не лиш у Відні, але і в цілій Австрії, що слухачі висловили листовно свою подяку за цю гарну авдицію в радіо. Австрійці мали добру нагоду почути та належно оцінити красу нашого церковного співу. Це перша передача нашого Богослуження у віденськім радіо, бо дотепер були лиш передачі з платівок, а не просто з церкви.

6. Виступ проф. д-ра Володимира Залозецького, през-д-та СУА в обороні укр. мови.

Австрійські газети ще часто помиляються і місто український вживають слова руссіш (русский), що є непростимою помилкою редакторів та вказує на брак знання редакторів. І так недавно віденський Курієр зазначив, що на концерті Роми Прийми говорила публіка „руссіш". Голова СУА, проф. д-р Володимир Залозецький запротестував проти цього та написав обширного листа до редакції, пояснюючи докладно різницю між українським і „русским". Щойно на інтервенцію Відділу СУА, помістили листа проф. Залозецького в уривках, де подано різницю між українцями і москалями-русскими в рубриці „Листи до Редакції". Замітити слідує, що проф. Залозецький вже кілька разів в чужих газетах (швайцарських, австрійських чи інших) спростовував неправдиві вістки про українців.

● Західньо - німецький уряд обмірковує легальні способи, як можна заборонити німецьким громадянам працювати для розбудови збройних сил чужих держав. Річ іде про багатьох німецьких учених, фахівців ракетної зброї, які працюють для Об'єднаної Арабської Республіки. Кількадесять німецьких фахівців працюють у великій фабриці в Гельван недалеко Каїро над Нілем, де проєктується м. і. окремий тип суперсонічного бомбардувальника. Доступ до тієї фабрики строго заборонений і бережений.

Зі спорту

МОЛОДА СІМКА УСК-У ПОЛОНИЛА ГЛЯДАЧІВ ТУРНІРУ

Нюарк, 29 березня. — Тут відбулися в залі Арморі перші гри сімкового турніру футболу, одним із спонзорів якого є „Чорноморська Січ" — Нюарк. В розіграних дванадцяти елімінаційних зустрічах взяли участь сімки „Тризуба" — Філядельфія, УСК-у Ню Йорк та „Чорноморської Січі". „Чорноморська Січ" та УСК заавансували перемогами до другої рунди гор, а „Тризуб" несподівано програв свою елімінаційну гру. До другої рунди ввійшов також С. К. Нюарк, в сімці якого грали українці Ю. Кулішенко і І. Маланчук, стрілець воріт. Переможці вже мають визначені дальші гри на наступну п'ятницю, 5-го квітня в залі Арморі при Сассекс Евню в Нюарку: Ірляндський А. К. — „Чорноморська Січ", Шведський С. К. — С. К. Нюарк, Португальський С. К. — Н. С. К. Трентон, С. К. Гобокен — „Гакоах", Грецько - Ам. С. К. — Інтер Клюб, УСК Ню Йорк — „Гота"

„Чорноморська Січ" — „Петерсон Доверс" 1:1 (0:1)

Дружина „Ч. Січі" в складі: Голуб, Снилик, Павлишин, Каздоба, Савицький, Мушак. Рада, не мала свого дня і не зуміла пристосуватися до гри на короткому грищі в залі. Противник вів до половини 1:0, а після вирівняння з приписаному часі змагань (2x10 хв.) прийшлося грати ще три догривки по 2 хвилини. Січовики перемогли корнером, коли стріл Снилика з вільного відбив на корнер оборонець.

„Тризуб" — С. К. Гобокен 1:2 (1:0)

„Тризуб" в складі: Варварюк, Бородяк, Кравець, Рач Нога, Скат, Чижович. (Резерва — Скульський, Харечко). був оцінюваний кандидатом на першуна турніру.

Початкові хвилини гри пройшли добре, коли „Тризуб" використав похибку оборони і Нога здобув гарним стрілом ведення. Однак в другій половині Гобокен, який мав на своєму конті корнера, стрілив ворота і захитав нервово „тризубівців". Другі ворота до „Тризуба" припечатали долю цієї швидкої і цікавої гри.

УСК Ню Йорк — С. К. Марітімо 4:1 (1:1)

УСК виступив у молодому складі: Я. Шмотолоха, П. Кановський, О. Попович, А. Попович, В. Шмотолоха, М. Скірка (резерва — П. Назаркевич і А. Соловейко), під опікою тренера і менаджера Василя Босого, який віддає нашій футбольній молоді не тільки багато праці, але і своє серце. Наша сімка заграла дуже добре ці змагання з бувшими чемпіонами стейту Ню Джерзі і перемогла заслужено. Ворота здобули: В. Шмотолоха 3 і О. Попович 1. Після швидких і несподіваних перших воріт Марітіма УСК взявся до завзятих наступів, які увінчалися чотирьома воротами, в тому двома дуже гарними стрілами В. Шмотолохи. Глядачі, втомлені десяти попередніми грами, ожили захоплені грою молодих українців і виявляли голосними окликами своє вдоволення.

Цісю грою молоді футболісти УСК-у доказали нашим спортовим писмістам, що їх сумніви у власні молоді сили цілком безпідставні. Бо хоч і сімкові гри дещо відмінні від змагань повної одинадцятки, то можна сміло сказати, що молоді УСК-івці показали справді добрий футбол з дружиновою співпрацею, завзяттям, технічним опануванням м'яча і навіть з твердотою неочікуваною звичайно в молодих змагунів. Все це підказує орієнтуватися більше на свою молодь, яка так недавно, бо в 1959 році, зуміла здобути чемпіонат ЗДА, і яка єдина може забезпечити нашим клюбам дальший ріст і будучність. Гарний успіх усківської молоді в цьому турнірі повинен бути пригадкою на часі, що наша молодь здібна боронити красок наших клюбів, і що не є конечним вживати коштовне „наємне військо" — чужих професіоналів. Це пригадка для клюбів, щоб і покладали більше віри на власні сили. Бо інакше грозить нам, що наше молоде покоління, замість бути активними спортовцями, стане лише глядачами, платниками і може збірщиками оподаткування на чужих змагунів у наших клюбах. **В. С.**

ШВЕДСЬКІ УРОЧИСТОСТІ В АМЕРИЦІ

Шведський принц Бертіл біля гармати, видобутої із шведського воєнного корабля „Ваза", що 325 років тому прибув із шведською експедицією до Америки. Для відзначення цієї річниці відбулася у Вільмінґтоні, Дел., спеціяльна урочистість, в якій крім принца Бертіла взяли участь теж і губернатор стейту Делавер Юджін Ляммот (перший з правого боку) і посадник Вільмінґтону Джан Е. Бабярж (третій зліва).

Опитування виявляють, що Рокефеллер є найпопулярніший між республіканцями

Принстон, Н. Дж. — Директор Американського Інституту Публічної Опінії Дж. Ґеллуп перевів опитування по цілій країні, щоб ствердити, хто є найпопулярніший між чотирма республіканцями, яких преса згадує, як можливих кандидатів на президента в 1964-му році. Ці республіканці, це — нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер, сенатор із Арізони — Беррі Голдвотер, губернатор Мишигену — Джордж Ромні і губернатор Пенсилванії — Вілліям Скрентон. Д-р Ґеллуп знає, що деколи зовсім невідома особа може здобути номінацію, як наприклад Венделл Віллкі в 1940-му році, або Адлей Стівенсон в 1952-му році, але, звичайно, номінації здобувають відомі ширшому колу виборців. В опитуваннях ставили такий запит: „Чи можете сказати, хто є ці 4 особи, і що вони роблять?". Точні відповіді були в таких відсотках: Рокефеллер — 78%; Голдвотер — 45%, Ромні — 31 і Скрентон 28%.

Головний лікар ЗДА закликає до масового щеплення проти небезпечних пошестей

Вашингтон. — Головний лікар ЗДА Лютер Террі, зізнаючи в Сенатській Комісії Видатків, закликав американців до масового щеплення проти різних пошесних недуг: поліо, дифтерії, коклюшу, тетануса, а також і проти кору, до якого вже є готова вакцина. Д-р Террі пригадав, що минулого року Конґрес ухвалив був видатки на те, щоб федеральний уряд міг допомогти громадам здійснити масове щеплення, але відрочення Конґресу не дозволило на те, щоб був ухвалений закон про видаткування ухвалених сум. Цього року на цю ціль запроєктовано суму $ 12,600,000, і Конґрес повинен її признати, бо велике число американських дітей не є нащеплене. Тільки 6,400,000 у віці до 5-ох років є нащеплені, а решта із 20 мільйонів в тому віці є без щеплення, — казав д-р Террі. Головний лікар закликає до масового щеплення і проти кору, бо ця недуга є небезпечна. На неї вмерло минулого року 410 дітей, а від поліо — 250. Недуга кору спричиняє різні комплікації (запалення, глухоту, запалення середини вуха). Батьки повинні подбати, щоб нащепити дітей і проти кору.

Ґолдвотер заявляє, що він міг би здобути номінацію, якби тільки хотів

Вашингтон. — Сенатор-республіканець із Арізони Беррі Голдвотер, який очолює праве крило партії, заявив у пресовому інтерв'ю, що дивним є говорити про те, що когось змушують кандидувати на президента, бо в дійсності погоджується кандидувати тільки той, хто цього бажає. Він сказав: „Коли б я був найменований, то це могло б статися тільки тому, що я цього хочу. Але в цьому моменті я ще цього не бажаю". Численні „партійні професіоналісти" хотіли б бачити Ґолдвотера, як кандидата на президента в 1964-му році. Він каже, що має численних прихильників в цілій країні, бо очолював Сенатський Виборчий Комітет, побував в багатьох місцевостях ЗДА та пізнав партійних місцевих діячів. Голдвотер гадає, що здобув би номінацію навіть без того, щоб переходити трохи наліво, відрікаючись своїх консервативних поглядів. Провідні республіканські політики не вірять, щоб консерватист Голдвотер ближчому році.

ЗДА відкидають обмежування їх летунського руху до Берліна

Берлін. — ЗДА рішуче відкинули останні протести проти летів американських військових літаків із Заходу до Західнього Берліну й назад. Большевики твердять, що всі літаки з Заходу мусять приземлюватись в Західньому Берліні на летовище й назад відтіль стартувати. Американці відкидають будь - яке обмежування їх права користуватись „летунськими коридорами" з Заходу до Берліну, при чому вони настоюють на своєму праві переводити такі лети також для вправ і для вишколювання пілотів, щоб вони звикали до тієї тури. В останніх днях совєтська військова сторожа робила теж спроби обмежувати американських вояків, що сторожать потяги, виключно до служби в тих потягах, себто забороняти їм висідати й сторожити потяги назовні, на кордонних контрольних пунктах. Ці спори доказують, що Совєти підтримують холодну війну довкола Берліну.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 6-го КВІТНЯ 1963 р.:

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва В. Хмельницького, Відд. 158 в год. 7-ій веч. в залі УНДому при 216-218 Grand St. Повідомляється, що є до набуття календарі за 1963 р. Юліян Павчак, пред.; Петро Дубовецький, рек. секретар.

НЕДІЛЯ, 7-го КВІТНЯ 1963 р.:

КЛІФТОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 182 о год. 2-ій по пол., в залі Української Православної Церкви при 45-47 Говп Аве., Пассейк, Н. Дж. — Секретар.

АНСОНІЯ, Конн. — Місячні Збори Т-ва Запорізька Січ, 67 Відд. о год. 2-ій по пол. в Ліберти Галл. Проситься членів взяти участь. — Т. Королишин, пред.; І. Хировський, секр.

ЙОНҐСТОВН, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 230, о год. 3-ій по пол. в своїй залі при 914 Franklin Ave. Проситься вирівняти свої вкладки. Збори, перенесено на 7-го тому, що 14-го є Великдень. — Управа Відділу.

GARY, Ind. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 100 в год. 2-ій по пол. під ч. 5525 Jackson St. Проситься вирівняти свої вкладки. — А. Цебак, секр.

AMBRIDGE, Pa. — Місячні Збори Б-ва св. Николая, Відд. 276 о год. 2-ій по пол. Проситься членів прибути на час. — Степан Іваницький, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 75, о год. 1ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься членів вирівняти свої вкладки. — За Управу: С. Леськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Луки Мишуги, 153 Відд. о год. 11 перед пол. в залі Спортового Т-ва „Тризуб" ч. 4932, вул. Н. Брод, зі звичайним порядком нарад. — Управа Відділу.

ШИКАҐО — Середній Південь. Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, зі взгляду на Великдень відбудуться на один тиждень скоріше в год. 2.30 по пол. в шкільній залі при 4950 Полайна вул. Проситься членів вплатити свої вкладки на Зборах або на руки теперішнього фін. секретаря І. Мелінишина, зам. 5842 S. Talman St., Chicago 29, Ill. — М. Харів, предс.; І. Мелінишин, секр.

SUDBURY, Ont., Canada. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Є. Коновальця, в год. 3.30 по пол. в залі Укр. Нац. Об'єднання при 130 Фруд дорозі, на котрі загостить директор Канадійської Канцелярії та головний Радний УНСоюзу п. Богдан Зорич. Проситься усіх членів прибути на означений час. Заінтересованих радо вітаємо. — За Управу: Вол. Зацерковний, секр.

ТАРЗАН, ч. 5009. Нова якась чудасія!

Хитаючися, вибігла з халупи гістерична Діяна Вітні... І впала, мимрячи несскладні слова, в охоронні рамена Алена Лейка. Тарзан і Білл Фостер безтямним поглядом дивилися на себе, хотячи вияснити цю чудасію!